

Гадяцький профільний ліцей імені Т.Г. Шевченка

Полтавської обласної ради

Затверджено

на засіданні педагогічної ради

Гадяцького профільного ліцею

Протокол №__ від_____

Навчальна програма «Українська література. 6 клас»

Розроблено на основі модельної навчальної програми «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Архипова В.П., Січкара С.І., Шило С.Б)

Зміст навчальної програми забезпечує підручник «Українська література. 6 клас» (авт. Заболотний В.В., Заболотний О.В., Слоньовська О.В., Ярмутьська І. В.. Українська література: підручник для 6-го класу закл. загальн. середньої освіти. К.: «Літера ЛТД», 2023)

Вчитель

Ківшик Галина Василівна

2022-2023 н.р

Вступ

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ для 6 КЛАСУ (НУШ) закладів загальної середньої освіти відповідає Закону України «Про повну загальну середню освіту» (від 16 січня 2020 року № 463-IX, зі змінами); Державному стандарту базової середньої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898); Типовій освітній програмі для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235); модельній навчальній програмі «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Архіпова В.П., Січкара С.І., Шило С.Б.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795).

Курс «Українська література» – важлива складова мовно-літературної освітньої галузі. Його основною метою є розвиток і формування грамотного, естетично розвинутого і творчого читача з гуманістичним світоглядом, який володіє українською мовою, читає інформаційні та художні тексти задля духовного, культурного та національного самовираження, для збагачення емоційного досвіду, творчої самореалізації, формування ціннісних орієнтирів і ставлень.

Досягнення мети передбачає розв’язання таких завдань:

- формувати вміння сприймати літературний твір як мистецьке явище, розуміти його оригінальну своєрідність, давати власну аргументовану оцінку;
- формувати вміння визначати національну своєрідність та загальнолюдську значущість творів класичної та сучасної української літератури;
- формувати вміння осмислено сприймати, оцінювати, декодувати художній текст через свідоме оволодіння літературними поняттями та термінами;
- розвивати інтерес і здатність до самостійної читацької діяльності для задоволення різних потреб читача;
- формувати вміння самостійно працювати з різними видами і джерелами інформації;
- відпрацьовувати комунікативні вміння, образне, логічне та критичне мислення, культуру полеміки;
- формувати вміння безпечного і критичного використання медіапродукції, здатності створювати медіапродукти і спілкуватися за допомогою медіазасобів.

При укладанні програми було враховано одну з найактуальніших проблем – наступність. Вчитель, працюючи за програмою «Українська література. 5-6 класи», спирається на набуті в початковій школі практичні вміння учнів, а саме: застосовувати різні види читання (аналітичне,

переглядове, вибіркоче) відповідно до мети, використовувати засоби виразності, застосовувати прийоми смислового читання, способи роботи з книгою.

Підібрані в програмі тексти для опрацювання дають можливість не тільки розширити коло читання, а й продовжувати формувати та удосконалювати читацьку діяльність школярів відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти, а саме:

- удосконалювати вміння діалогічної взаємодії з текстом;
- уміння сприймати, аналізувати, інтерпретувати й оцінювати інформацію та використовувати її в різних комунікативних ситуаціях;
- збагачувати читацький досвід,
- формувати вироблення алгоритму прочитання художніх творів різних естетичних систем, жанрів, стилів, а також розвивати в учнів поняття про різні види медіа та використані в них засоби впливу на читача;
- формувати уміння здійснювати пошук, добирати, критично оцінювати і безпечно користуватися медіазасобами.

Курс української літератури у 6 класі структуровано за такими взаємопов'язаними тематично-проблемними розділами:

1. « Чарівна мелодія слова».
2. « Поетичний дивосвіт».
3. « Живильні джерела мудрих книг».

Метою мовно-літературної освітньої галузі є розвиток компетентних мовців і читачів із гуманістичним світоглядом, які володіють українською мовою, читають інформаційні та художні тексти, зокрема класичної та сучасної художньої літератури (української та зарубіжних), здатні спілкуватися мовами корінних народів і національних меншин, іноземними мовами для духовного, культурного та національного самовираження та міжкультурного діалогу, для збагачення емоційнотуттєвого досвіду, творчої самореалізації, формування ціннісних орієнтацій і ставлень.

Семестри	I	II
Діагностичні	3	3
Уроки позакласного читання	2	2
Література рідного краю	1	1
Сприймання усної інформації на слух/ Аудіювання	1	1
Усно взаємодіє та висловлюється/Говоріння/РМ (усно)	1	1
Сприймає письмові тексти/Читання вголос	1	1
Письмово взаємодіє та висловлюється/РМ (письмово)	1	1

Для вивчення напам'ять

1. Календарно-обрядові пісні: 2 (на вибір)

2. Гімн і одна пісня літературного походження (на вибір)

Леся Українка: «Мрії», «Як дитиною , бувало...», «Тиша морська (одна поезія на вибір)

<i>К-ть уроків</i>	<i>Пропонований зміст навчального предмета</i>	<i>Очікувані результати навчання</i>	<i>Види навчальної діяльності</i>
<i>I СЕМЕСТР РОЗДІЛ 1. ПІСЕННІ СКАРБИ РІДНОГО КРАЮ</i>			
<i>ТЕМА 1. ЧАРІВНА МЕЛОДІЯ СЛОВА</i>			
2	Роль і місце пісні в житті українців. Головні календарні обряди. Пісня – музично-поетичний жанр фольклору. Народна обрядова пісня , її різновиди. Зв'язок із стародавніми обрядами. Варіантність народних пісень. ТЛ: народна пісня, повтори, анафора	Учень/учениця знає про виникнення обрядової поезії, її різновиди; читає народні пісні відповідно до особливостей інтонації; розуміє та відтворює зміст почутих пісень, толерантно реагує, використовуючи формули мовного етикету, етично висловлює власне ставлення до почутого; розрізняє особливості народних пісень відповідно до їх жанрово-родової належності та стильових ознак; формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу пісень;	Робота з епіграфом, афоризмом Випереджувальне завдання «Традиції та обряди українців» «Відстрочена відгадка» Синквейн «Пісня»
5	Пісні зимового, весняного та літнього циклів. Провідні мотиви народних пісень. Засоби художньої виразності в піснях (метафора, епітет, персоніфікація, порівняння). Обов'язкові для вивчення твори: Пісні літнього циклу: «У	Учень/учениця читає народні пісні відповідно до особливостей інтонації; визначає провідні мотиви пісень; характеризує вплив окремих деталей, зокрема художніх, на сприйняття тексту пісні; визначає спільні та різні елементи і форми подібних за певними	Спостереження дослідження Робота в групах «Досліджуємо слово» Карта розуму «Тропи» Створення реклами за прочитаним твором Вивчення напам'ять

	<p>ржі на межі», «Ой біжить, біжить мала дівчина», «Проведу я русалочки до бору» (русальні); «Заплету віночок», «Ой вінку мій вінку», «Купайло, Купайло!» (купальські); «Маяло житечко, маяло», «Там у полі криниченька» (жниварські); зимового циклу: «Ой хто, хто Миколая любить», «Засівна», «Нова радість стала», «Добрий вечір тобі, пане господарю!», «Щедрик, щедрик, щедрівочка»</p>	<p>структурними ознаками текстів; передає з використання окремих способів і засобів візуалізації враження від народних пісень; за мотивами прочитаного створює власний медійний</p>	
1	<p>Народні колискові пісні: Лексичні особливості колискових пісень (зменшувально-пестливі слова, анафора) ТЛ: колискова Обов'язкові для вивчення твори: «Ой ти, коте, коточок», «Ой ну, люлі, дитя, спать».</p>	<p>Учень/учениця читає колискові пісні з урахуванням лексичних та інтонаційних особливостей; характеризує вплив окремих деталей, зокрема художніх, на сприйняття тексту пісні; висловлює в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані прослуховуванням колискових пісень; удосконалює письмовий текст;</p>	<p>Синквейн «Коліскова» Гра «Мозаїка» Інтерв'ю «Чи знаю я народні колискові пісні» Вільне есе</p>
3	<p>Пісні літературного походження. Тематика та особливості цих пісень. Пісні, що стали народними. Урочисті пісні. Гімн. ТЛ: гімн Обов'язкові для вивчення твори: Павло Чубинський та Микола Вербицький. «Ще не вмерла України...». Олександр Кониський. «Молитва». Станіслав Чарнецький та Григорій Трух. «Ой, у лузі червона калина похилилася». Дмитро Луценко. «Як тебе не любити, Києве мій».</p>	<p>Учень/учениця читає літературні пісні відповідно до особливостей інтонації; визначає основні мотиви пісень; розрізняє відому й нову для себе інформацію; висловлює в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані прочитаним, своє ставлення до зображених у поезії явищ; аналізує зміст написаного з погляду цілісності та повноти викладу;</p>	<p>Робота в групах «Навчаємося спільно» Дослідження порівняння явищ Вправи з ключами «Творча майстерня» Вивчення напам'ять</p>

	РОЗДІЛ 2. ПОЕТИЧНИЙ ДИВОСВІТ		
	ТЕМА 2. ЧУТТЯ ГАРМОНІЇ У СЛОВІ		
6	Тематичне розмаїття поезії (неповторний світ дитинства в поезіях, важливість родинних цінностей, гармонія людини і природи). ТЛ: ліричний герой Обов'язкові для вивчення твори: Тарас Шевченко. «Думка» («Тече вода в синє море»), « Іван Підкова ». Леся Українка. «Мрії», « Як дитиною, бувало... », « Тиша морська », « Співець ». Станіслав Чернілевський. « Теплота родинного інтиму... », « Забула внучка в баби черевички... ». Ірина Жиленко. « ЖарПтиця », « Підкова », « Гном у буфеті ».	Учень/учениця читає поетичні твори відповідно до мети читання та інтонаційних особливостей; визначає основні мотиви поезій; характеризує вплив інтонації на зміст; описує свої літературні вподобання, наводячи приклади прочитаних творів; ефективно використовує інформаційні ресурси для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів; пояснює вплив поезії на формування власного естетичного смаку, читацьких інтересів; обирає самостійно поезії для читання, аргументує свій вибір; творчо використовує мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів доречні нестандартні рішення, обґрунтовуючи зроблений вибір; створює письмові тексти визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід; аналізує зміст написаного з погляду цілісності та повноти викладу;	Робота з епіграфом «Візитівка письменника» Творчий експеримент «Ліричний настрій» Вправи з ключами Робота в групах «Місткий кошик» Виразне читання поезії Робота в парах «Навчаємося спільно» Гра «Загадкова скринька» «Творча майстерня»
1	Художні, персоніфіковані образи поезій. Настрої, почуття, поетичні роздуми ліричного героя про любов, доброту, красу, високу духовність.	Учень/учениця характеризує емоційний стан ліричного героя; проводить паралелі між образами і явищами, зображеними в тексті, і власним життєвим досвідом; визначає основні мотиви поезій; визначає спільні та різні елементи і форми подібних за певними структурними ознаками текстів; пояснює вплив поезії на формування власного естетичного смаку, читацьких	Гра «Відчуй настрої» Літературне лото Гра «Загадкова скринька» «Діаграма Венна» Міні-проект «Моя бібліотека» Вивчення напам'ять

		інтересів; висловлює своє ставлення до думок інших, зважаючи на неповноту або суперечливість почутої інформації;	
1	Віршована мова. Стопа. Віршовий розмір (ямб, хорей, пірихій) ТЛ: віршові розміри ямб, хорей	Учень/учениця обґрунтовує значення інформації, здобутої в прочитаному тексті, для розв'язання визначених завдань, використовуючи різні жанри, форми і способи представлення повідомлень;	«Літературознавча експертиза»
РОЗДІЛ 3. ЖИВИЛЬНІ ДЖЕРЕЛА МУДРИХ КНИГ			
ТЕМА 3. ІЗ ВИДИМОГО ПІЗНАВАЙ НЕВИДИМЕ			
6	Тематичне розмаїття класичної та сучасної прози. Повісті на історичну тематику. Жанрові та композиційні особливості повістей. ТЛ: повість (загальне ознайомлення) Обов'язкові для вивчення твори: Володимир Рутківський. «Джури козака Швайки» (скорочено).	Учень/учениця читає прозові тексти у різний спосіб відповідно до мети читання; формулює тему та основну думку прозового тексту; співвідносить зміст прозового тексту з історичним та культурним контекстом; пояснює функції основних складників друкованого чи цифрового текстового джерела інформації (заголовка, змісту, анотації тощо), розрізняє складники структури тексту відповідно до його жанрово-родової належності та стильових особливостей; відтворює основні думки і факти, окремі висловлювання персонажів у літературному творі, що розкривають зміст твору; характеризує поведінку та вчинки героїв; проводить паралелі між образами і явищами, зображеними в тексті, і власним життєвим досвідом; виявляє взаємозв'язок змісту або інших компонентів літературного твору (цитат, уривків, епізодів, вчинків персонажів тощо) із власними потребами для особистісного розвитку; формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу опрацьованого тексту; створює текст за визначеними	Карта розуму «Епічний твір» «Візитівка письменника» «Оживи світлину» «Відгадай, хто я» Робота в групах «Мудрі сови» Гра «Темна конячка» «Запитання до тексту» Робота з інфографікою Гра «Втрачена інформація» Робота в групах «Коло думок» «Моделювання» Мальований скрайбінг «Літературознавча експертиза» «Займи позицію» «Шість капелюхів мислення» Буктрейлер

		<p>характеристиками на основі певної графічної інформації; творчо опрацьовує прочитаний текст, у разі потреби змінюючи персонажів, додаючи окремі епізоди, переказуючи прочитане з позиції одного з персонажів; проєціює власний життєвий досвід на порушені в тексті проблеми; описує свої літературні вподобання, наводячи приклади прочитаних творів; ефективно використовує інформаційні ресурси для задоволення власних читацьких потреб і розширення кола читацьких інтересів; за мотивами прочитаного створює власний медійний продукт</p>	
II СЕМЕСТР			
2	<p>Ліро-епічний твір. Специфіка ліроепічного твору. Поєми на історичну тематику (козацька доба). Патріотичні мотиви, героїзм та відвага козаків ТЛ: ліро-епічний твір, поема Обов'язкові для вивчення твори: Микола Вороний. «Євшан-зілля».</p>	<p>Учень/учениця визначає основну і другорядну інформацію, мікротеми, важливі деталі в поемі; розпізнає основні виражальні засоби, використовує окремі з них; характеризує вплив засобів художньої виразності на зміст твору; формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу опрацьованого тексту;</p>	<p>«Запитання до тексту» Робота в парах «Досліджуємо слово» Літературна вікторина «Упізнай героя» Гра «Літературне лото»</p>
10	<p>Захопливий сюжет пригодницьких повістей. Мрії і дійсність, смішне й комічне в повістях. Сюжетні та композиційні особливості повістей. Цікаві й романтичні персонажі. ТЛ: сюжет Обов'язкові для вивчення твори: Всеволод Нестайко. «Тореадори з Васюківки». Ярослав Стельмах. «Митькозавр з Юрківки, або Химера лісового озера». Леся Воронина. «Таємне Товариство боягузів,</p>	<p>Учень/учениця читає повісті у різний спосіб відповідно до мети читання; визначає тему, сюжетнокомпозиційні особливості та проблематику повістей; характеризує поведінку та вчинки героїв; проводить паралелі між образами і ситуаціями, зображеними в повісті, і власним життєвим досвідом; проєкує власну поведінку в ситуаціях, подібних до тих, що зображено в тексті; формулює висновки відповідно до поставленого завдання на основі аналізу опрацьованого тексту;</p>	<p>Випереджувальні завдання Гра «Так – Ні» «Займи позицію» Гронування «Образ героя» Гра «Упізнай героя» «Картинна галерея»(ілюстрації, комікси до творів) Рольова гра</p>

	або засіб від переляку № 9».	виявляє взаємозв'язок змісту або інших компонентів твору із власними потребами для особистісного розвитку; вирізняє спільні та різні риси між власним мовленням і мовленням інших осіб, урізноманітнює власне мовлення завдяки читанню літературних творів, роботі із словниками та довідковими джерелами;	
4	Таємничі, веселі й незвичайні події у фантастичних творах. Порушення питань моралі, дружби, добра, любові, толерантного ставлення до інших, прагнення гармонії зі світом. Кмітливі й винахідливі герої фантастичних творів. Обов'язкові для вивчення твори: Зірка Мензатюк. «Ангел Золоте Волосся» (скорочено).	Учень/учениця читає фантастичні твори у різний спосіб відповідно до мети читання; визначає тему, сюжетнокомпозиційні особливості та проблематику повістей; творчо опрацьовує прочитаний текст, у разі потреби змінюючи персонажів, додаючи окремі епізоди, переказуючи прочитане з позиції одного з персонажів; характеризує поведінку та вчинки героїв; проводить паралелі між образами і явищами, зображеними в тексті, і власним життєвим досвідом; розкриває актуальність літературних творів у контексті викликів сучасності та власних життєвих потреб; висловлюється в захищеному цифровому середовищі щодо проблем, пов'язаних із життєвим досвідом, зокрема із читацькою практикою; за мотивами прочитаного створює власний медійний продукт	Вправи з ключами «Мікрофон» «Запитання до тексту» «Моделювання» «Займи позицію» Міні-проект «Фантастична мандрівка»
ТЕМА 4. ВІД СМІШНОГО ДО ВЕЛИКОГО			
3	Гумористичні твори. Гумористичне й сатиричне зображення. Жанрова різноманітність гумористичних творів (анекдоти, байки, усмішки, гуморески, співомовки тощо). Роль гумору в житті українців. Іронічно-пародійна, викривальна	Учень/учениця читає гумористичні твори у різний спосіб відповідно до мети читання та інтонаційних особливостей; визначає тему, сюжетнокомпозиційні особливості та викривальну спрямованість гуморесок; характеризує особливості форми гуморесок та співомовок, зумовлені	Синквейн «Гумор» «Інтерв'ю з письменником» Робота в групах «Дерево рішень» «Запитання до тексту» «Творча майстерня» Міні-проект «У полоні сміху»

	<p>спрямованість гумористичних творів. Гуморески. Співомовки. ТЛ: гумор, сатира, гумореска, співомовка</p> <p>Обов'язкові для вивчення твори: Степан Руданський. «Добре торгувалось», «Запорожці у короля», «Торбин брат». Павло Глазовий. «Еволюція», «Найважча роль», «Заморські гості», «Похвала»</p>	<p>змістом; формулює висновки відповідно допоставленого завдання на основі аналізу опрацьованого тексту; за мотивами прочитаного виявляє взаємозв'язок змісту або інших компонентів твору із власними потребами для особистісного розвитку; проєціює власний або відомий життєвий досвід на порушені в гумористичних творах проблеми; добирає доречні засоби мовної виразності для оформлення власного висловлення; створює письмові тексти визначених типів, стилів і жанрів, зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід; удосконалює письмовий текст; за мотивами прочитаного створює власний медійний продукт</p>	
2	<p>Байка. Гумор і сатира в байках. Герої байок. Будова та алегоричний зміст. ТЛ: байка. алегорія, мораль</p> <p>Обов'язкові для вивчення твори: Леонід Глібов. «Щука», «Муха і Бджола», «Жаба і Віл».</p>	<p>Учень/учениця читає байки відповідно до інтонаційних особливостей та мети читання; характеризує порушені в байці проблеми; виявляє і відтворює алегоричний зміст байки, розрізняючи інтонацію, силу голосу, логічні наголоси, темп, паузи, міміку, жести; творчо використовує мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів доречні нестандартні рішення, обґрунтовуючи зроблений вибір характеризує поведінку та вчинки героїв; проводить паралелі між образами і явищами, зображеними в тексті, і власним життєвим досвідом; вирізняє спільні та різні риси між власним мовленням і мовленням інших осіб, урізноманітнює власне мовлення завдяки читанню літературних творів, роботі із словниками та довідковими джерелами; унаочнює та візуалізує текст,</p>	<p>«Візитівка письменника» Синквейн «Байка» Створення ілюстрацій до байок Інсценізація байки</p>

		використовуючи різні засоби для відтворення змісту;	
4	<p>Науково-художня та науково-популярна література як різновид дитячої пізнавальної літератури. (загальне ознайомлення).</p> <p>Навчальна література, тексти із ЗМІ (загальне ознайомлення).</p> <p>Варіативні твори (2-3 тексти на вибір учителя):</p> <p>Олекса Воропай. «Звичаї нашого народу» (фрагменти). Людмила СтарицькаЧерняхівська . «Хвилини життя Лесі Українки» (фрагменти). Володимир Панченко. «Молоді літа Володимира Винниченка» (фрагменти). Микола Славинський . «Її благословив Господь» (фрагменти). Книги серії «Життя видатних дітей» (М.Павленко, І. Андрусяк, А.Кокотюха, В.Лис, С.Процюк, Л.Воронина).</p> <p>Медіатексти: візуальні, аудіальні, аудіовізуальні, комп'ютерні ігри; реклама (тематика медіатекстів відповідає віковим особливостям дітей)</p>	<p>Учень/учениця читає тексти різних стилів і жанрів у різний спосіб відповідно до мети читання; визначає спільні та різні елементи і форми подібних за певними структурними ознаками текстів; аргументує власну оцінку прочитаного тексту, наводячи доречні цитати; визначає спільні та відмінні елементи змісту і форми подібних за певними структурними ознаками текстів; розпізнає основні виражальні засоби, використовує окремі з них; описує свої літературні вподобання, знає, яким чином можна задовольнити потреби у знаходженні нової інформації.</p>	<p>Робота в парах</p> <p>«Навчаємося спільно»</p> <p>«Запитання до тексту»</p> <p>«Відстрочена відгадка»</p> <p>«Шість капелюхів мислення»</p> <p>«Мікрофон»</p> <p>«Рольова гра»</p>
2	<p>Література рідного краю. Ознайомлення з творами письменників-земляків.</p>	<p>Учень/учениця знає письменників рідного краю; читає тексти різних стилів і жанрів у різний спосіб відповідно до мети читання; розуміє зміст і висловлює власну думку щодо прочитаного; розкриває актуальність літературних творів у контексті викликів сучасності та власних життєвих потреб; залежно від мети читання обирає самостійно або за допомогою інших осіб тексти для</p>	<p>Робота з епіграфом, афоризмом «Візитівка письменника»</p> <p>Інформація з опорою на життєвий досвід</p> <p>Робота в групах</p> <p>«Літературна карта мого краю»</p> <p>Міні-проект «У творчій майстерні</p>

		читання, які належать до різних стилів і жанрів, аргументує свій вибір.	